

EPA Suriname

Inleiding

De "Economic Partnership Agreement", de EPA, is door 13 landen van het Caraïbisch gebied getekend op 15 oktober 2008 in Barbados, waaronder Suriname. Met de ondertekening van deze overeenkomst moeten wij van onze zijde deze respecteren. Maar wat hebben wij eigenlijk getekend? Waaraan heeft Suriname zich gecommitteerd?

Ik stel mezelf elke keer weer de vraag: Waarom een EPA? Hebben we deze overeenkomst echt nodig? Welke voordelen hebben wij als Surinamers hieraan?

We behandelen de EPA nu in het parlement. Welke ruimte heeft de regering om onze inzichten mee te nemen, als het Surinaams parlement wijzigingen zou voorstellen?

Het zou verstandiger geweest zijn om voor de ondertekening van deze overeenkomst, uitgebreid te hebben beraadslaagd in het parlement en een maatschappelijke discussie hadden gehouden, in ieder geval de private sector zeer actief erbij hadden betrokken.

Het document

Het EPA document is erg groot, meer dan 1000 pagina's, met complexe economische, juridische en handels terminologie. De hoofdtekst is meer dan honderd pagina's, die samen gelezen moet worden met protocollen, annexen, schema's en lijsten van producten. De economische partnerschapsovereenkomst tussen de CARICOM-staten, enerzijds, en de Europese gemeenschap en haar lidstaten, anderzijds bestaat uit 250 artikelen.

De complexe terminologie mist zijn doeltreffendheid als onderwerp voor brede publieke democratische discussies met de samenleving en ook te begrijpen zou moeten zijn voor de normale man van de straat, die niet gespecialiseerd is in deze materie. Toch zijn er deskundigen die bezig zijn de EPA tekst te ontcijferen en de bedoelingen zo begrijpelijk mogelijk aan ons te presenteren.

Ik heb mij ook laten informeren, omdat de complexe terminologie in de EPA voor allerlei interpretaties vatbaar is en er zaken in voorkomen die onduidelijk zijn. Ik heb stukken gelezen van deskundigen van de European Commission en van bekende deskundigen uit het Caraïbisch gebied, zoals Dr. Norman Girvan, Professor Clive Thomas van Guyana, Professor Havelock Brewster en Dr. Sankatsing die zich gewijd hebben aan het hele "EPA-gebeuren".

Ik kan mij niet herinneren dat deskundigen, politici en de media in Suriname, de EPA hebben geprobeerd te ontrafelen voor en samen met de Surinaamse samenleving, zodat deze ook hierover geïnformeerd zouden worden en er publieke discussies zouden kunnen worden gehouden. Tegenwoordig met alle technologische producten, kunnen degene die daar toegang toe hebben, met een druk op de knop aan alle informatie komen.

Voordelen EPA volgens de EU

De EU geeft aan dat met de ondertekening van de EPA er veel voordelen hieruit zullen voortvloeien voor de Cariforum landen. De EPA zal zorgen voor duurzame ontwikkeling, armoede bestrijden, regionale integratie en de Cariforum landen zullen geleidelijk aan integreren in de wereld handels economie. Nergens in de overeenkomst is specifiek aangegeven hoe deze voordelen bereikt zullen worden. Als het gaat om bijvoorbeeld “development cooperation”, is niet specifiek aangegeven welke hoeveelheid de EU zal leveren en in welk tijdsbestek. Zoals Norman Girvan zegt: **“Read the EPA between the lines, the devil is in the details”**.

Of zoals Dr. Sankatsing stelt:

“In the logbook of history we did not find the date that Europe converted. Indeed, they did blame previous generations for the evil done, just like the next generations will blame them for the evil they are committing today to us, but that business has been going on, now, for five hundred years.”

Duurzame ontwikkeling

De ontwikkeling heeft hier te maken met capaciteitsversterking en ondersteuning van onze infrastructuur. Er blijft wel nog een vraag over de mate en level van ondersteuning. Dit is ook niet duidelijk, misschien kan de regering aangeven wat voor, in welke vorm en binnen wat voor een tijdsbestek wij ondersteuning op dit gebied concreet kunnen verwachten.

Door het Westen wordt al heel lang gepromote dat zij de ontwikkeling van hun voormalige koloniën / Derde Wereldlanden ter harte nemen. Maar onze geschiedenis toont aan dat tot nu toe er geen sprake is van ontwikkeling. Of dat onze definitie van “ontwikkeling” verschilt met die van het Westen. Onze ontwikkeling lijkt op een vorm van afhankelijkheid van de Westerse of rijke landen die alleen maar hun belang voor ogen hebben en niet die van ons. Deskundigen zijn het erover eens dat zij niet weten hoe ontwikkeling te bereiken. Vele programma's voor ontwikkeling waren net niet goed genoeg om ontwikkeling te bewerkstelligen voor de Derde Wereld landen. Programma's van armoede bestrijding hebben ook gefaald.

Op een prachtige wijze heeft een Caraibische wetenschapper deze houding als volgt getypeerd:

Selling your destiny to the highest bidder is what can rightfully be called political and developmental prostitution. Elites do that; peoples detest it. We have been practicing that for quite some time now, for our political elites have no other option, because they are contemptuous of the force of our peoples. During colonialism, it was pardonable for it was imposed. Now we willfully advertise our bid, holding up our roasted hand palm in the tropical heat. Decolonization turned us from dependent slaves into independent slaves.

Regionale integratie

Met de ondertekening van de EPA's beweert de EU dat deze ook regionale integratie zal bevorderen. De EPA bevat artikelen over regionale integratie voor het bereiken van de doelen van deze overeenkomst. Article 4 (1) geeft aan dat “De partijen erkennen dat regionale integratie een integraal element van hun partnerschap is en een krachtig instrument voor het bereiken van de doelstellingen van deze overeenkomst.” En Article 4 (5) vervolgt dan “De partijen zijn het erover eens dat hun partnerschap voortbouwt op en gericht is op verdieping van de regionale integratie en zij verbinden zich ertoe dit partnerschap verder te ontwikkelen, waarbij zij rekening houden met de mate van ontwikkeling van de partijen en met hun behoeften, geografische realiteit en strategieën voor een

duurzame ontwikkeling, alsmede met de prioriteiten die de CARICOFORUM-staten voor zichzelf hebben vastgesteld en met de verplichtingen die voortvloeien uit de in lid 3 genoemde bestaande regionale integratieovereenkomsten...”

Dit is een mooie constructie, maar de EPA's zijn niet getekend met de 6 ACP groepen als geheel, maar met staten binnen die groepen. De EPA is ook niet getekend met de Cariforum als geheel, maar met elke staat individueel. Dus regionale integratie zal niet worden bereikt als de EU de EPA tekent met elke staat apart en als het alleen in het voordeel ligt van de EU op grond van economische handelsgoederen. De EPA houdt de ACP staten gescheiden in 6 regio's, apart, en dit bevordert geen regionale integratie. Daarnaast hebben de Caricom-landen elk een EPA gesloten met de EU en gelijktijdig ook met elkaar. Dus er is en kan geen sprake zijn van regionale integratie maar van verdeeldheid. Welk standpunt heeft de regering in deze? Hoe wil de regering deze integratie als Caricom lidland helpen bevorderen? Welke concrete inspanningen heeft onze regering en onze delegaties ondernomen om de onderhandelingen als CARICOM te voeren en ook als CARICOM te ondertekenen i.p.v. als individueel land, zoals nu het geval is.

Integratie wereld handels economie

En hoe te integreren in de wereld handels economie is ook onduidelijk, aangezien wij nog lang niet “fully equiped” zijn om te concurreren met de rijke landen. Dus niet alleen de kwaliteit van onze producten moet aan internationale standaarden voldoen, maar we moeten ook de kwantiteit hebben om de hele Westerse markt te voorzien. Welke voorbereidingen heeft de regering in dit licht getroffen en welke oplossingen heeft zij in deze bedacht ?

Kosten EPA

Naast veel onduidelijkheden en nadelen brengt de EPA ook kosten met zich mee. Deze zijn:

1. **Kosten voor fiscale aanpassingen:** revisie of herziening van ons belastingsysteem om de verloren inkomsten te zuiveren bij de afschaffing van de tarieven op importen. Er zal een gap ontstaan. Kan de Minister van Financiën ons aangeven wat wij de afgelopen 5 jaar jaarlijks op dit gebied hebben ontvangen? Hoe zal deze gap concreet opgevangen worden in de toekomst ? Ik neem aan dat er ook administratieve aanpassing verricht zullen moeten worden bij o.m. de Douane. Zijn er reeds voorbereidingen daartoe getroffen ? Hoeveel inspanning moeten wij in deze verrichten?
2. **Kosten voor handels faciliteiten en export ontwikkeling:** import concurrerende sectoren in de richting naar nieuwe export activiteiten; ondersteuning van de exporteurs voor het ontwikkelen van exportproducten en kennisvergaring over de mogelijkheden van de exportmarkt. **Is er al een plan hiervoor ontwikkeld samen met de private sector?**
3. **Kosten voor aanpassingen voor de productie- en arbeidssector:** programma's voor assistentieverlening aan de arbeidssector (re-training) en aan de bedrijven (ontwikkeling van hun productenlijn). Er zal veel kapitaal mee gepaard gaan voor verbetering van de productie. **Is er ook hiervoor een plan ontwikkeld samen met de private sector?**
4. **Kosten voor ontwikkeling van vaardigheden en vergroten van de productie:** vaardigheden van de arbeiders versterken, verbeteren van de organisatie van de private

sector en managementstructuren en de ontwikkeling van beleid en infrastructuur ter ondersteuning van de economische sector. **Welke programma's zijn hiervoor ontwikkeld?**

Een studie uitgevoerd door het CARICOM Secretariaat geeft aan dat als EPA volledig geïmplementeerd wordt, het in deze zal gaan om uitvoering te geven aan 336 actiepunten, waaronder 90 wettelijke bepalingen, 72 acties op het gebied van instituten, 110 beleidsmaatregelen en 64 andere maatregelen.

Trade in Services

De EU geeft aan dat na ondertekening van de EPA zij 94% van hun diensten beschikbaar stellen aan Cariforum exporteurs gebaseerd op de W120 lijst van de dienstensectoren zoals vervat in de GATS (General Agreement in Trade and Services). Ook hier zit de duivel in de details. Een heel mooi aanbod op het eerste gezicht, maar er zijn restricties en kwalificaties die hiermee gepaard gaan. Enkele van deze zijn:

1. "Mutual recognition agreement". Dit houdt in dat wanneer Surinamers naar Frankrijk willen gaan om te werken, maar als Fransen niet naar Suriname wil komen om te werken, dan houdt alles op.
2. De Surinamer moet werken in een bedrijf met een servicecontract in een EU lidstaat, dat niet langer dan een jaar mag duren.
3. De Surinamer moet minimaal 1 jaar werkervaring hebben in het bedrijf en 3 jaar professionele werkervaring.

Welke voorbereidingen heeft de regering in deze getroffen?

Deals EU

Het is te begrijpen dat de EU elke keer weer probeert overeenkomsten te sluiten die hun alleen maar voordelen zullen opleveren. Wie zou nadelig willen uitkomen? De EU wil elke keer de beste deals voor haar samenleving bewerkstelligen en haar voormalige koloniën als afzetmarkt veilig stellen voor haar producten. Dit is helemaal niet verkeerd. Wij moeten deze houding en attitude overnemen bij de onderhandelingen voor ons land.

Het is logisch te beredeneren dat het kapitalisme niet geïnteresseerd is in het ontwikkelen van haar "afzetmarkt" zodat deze als haar concurrenten een deel van haar marktmonopolie kan opeisen. Dus waarom zal de EPA dan verschillen van eerdere overeenkomsten?

Aanbod EU

De EPA is het vervolg van eerdere handelseconomische overeenkomsten om nog steeds van ons te kunnen profiteren. Het enige wat de EU biedt is "Financial Aid" en "Technical Assistance". Het is hier ook onduidelijk hoe die financiële hulp en technische assistentie eruit zal zien.

Kan de regering ons duidelijkheid hierin verschaffen?

Professor Brewster: "the EPA is silent on any concrete partnership measures to improve and diversify production capacity, productivity and competitiveness".

Financiële hulp vergoot de afhankelijkheid van ons aan de EU en verzwakt onze onderhandelingspositie nog meer. Technische assistentie heeft als gevolg dat wij toch alle technische producten (zoals onderdelen) daarna zullen moeten aanschaffen uit het buitenland, aangezien wij deze zelf niet maken.

Bedreigingen EU

Tot nu toe is het voor mij nog steeds onduidelijk welke voordelen de EPA ons biedt. We moeten enige voorzichtigheid betrachten met het sluiten van deals die erg nadelig zullen zijn voor ons nageslacht. Laten we leren uit de gevolgen die deze deals met zich meebrengen. In het geval van de EPA was het waarschijnlijk bijna onmogelijk om deze niet te sluiten met de EU. De druk en bedreigingen waren onmogelijk te vermijden. Een van de bedreigingen was dat zij de Generalised System of Preferences (GSP) zouden toepassen op een Cariforum lidland, als dat lidland de EPA niet zou ondertekenen. GSP zorgt voor ontwikkelingslanden een marge van preferenties in de tarievenmaatstaf, welke de goederen zullen moeten ondergaan wanneer deze worden geëxporteerd naar de ontwikkelde landen. Als de EU deze toepassen zullen we in grote problemen verkeren.

Guyana

Vermeldenswaard is het geval van Guyana. Guyana was tegen de ondertekening van de EPA, omdat zij protesteerde tegen de "anti-development character of the agreement". Guyana prefereerde een "goods only" WTO compatible agreement met de EU. Maar de EU was hiertoe niet bereid en bedreigde Guyana met GSP sancties als zij niet de hele EPA ondertekenden. Veel konden zij niet doen, vanwege de steun van de overige landen die uitbleef en de bedreigingen en druk vanuit de EU. Het is jammer dat de overige landen het standpunt van Guyana niet hebben ondersteund om tot een betere, voor onze regio voordeliger, overeenkomst te kunnen komen. Het argument was dat de regio de WTO overeenkomst al heeft ondertekend, dus hoe kan je de EPA niet ondertekenen, welke zelf gebaseerd is op de WTO. Het tegenargument van de deskundigen is juist omdat wij de WTO overeenkomst hebben getekend en deze nog niet begonnen is met onderhandelingen over de onderwerpen die vervat zijn in de EPA, dat voorzichtigheid en doordachttheid vereist is. Zonder de conclusies van de WTO is er geen criterium of maatstaf die ons kan begeleiden in onze eigen bilaterale overeenkomsten met de EU.

Guyana heeft de EPA 5 dagen later - en wel op 20 oktober 2008 - getekend, nadat zij hebben bewerkstelligd dat er een clause is opgenomen, welke inhoudt dat 1. de EPA om de 5 jaar wordt herzien en 2. dat bij eventuele conflicten die gerelateerd zijn aan issues die te maken hebben met regionale integratie, de Treaty of Chaguaramas, welke de grondslag is voor de Caricom, suprematie heeft over de EPA. Dus gelukkig heeft Guyana de herziening kunnen bewerkstelligen. Zij hebben toch geprobeerd uit deze overeenkomst toch nog "iets" uit te halen ten voordele van hun land.

Het lid Rogers heeft vorige week aangegeven dat hij de voorkeur geeft aan 3 jaar in plaats van 5 jaar. Hierover kan nog worden onderhandeld. Maar, als Guyana niet had gepleit voor tenminste 5 jaar, zouden wij nu niet eens kunnen praten over het reduceren naar 3 jaar.

De EPA is ook niet getekend met Cariforum als geheel, wat in eerste instantie de bedoeling was, maar met elk Cariforum land apart. De Afrikaanse landen hebben ingezien dat deze overeenkomst erg nadelig voor ze is en zijn nog niet tot het punt gekomen om deze deal aan te gaan.

Ik blijf me afvragen waarom wij als CARICOM er niet in zijn geslaagd als blok op te treden en welke inspanningen onze regering en delegaties in dit licht hebben ondernomen. Ik verwacht een concreet antwoord van de regering in deze.

Conclusie

Er valt nog veel meer te zeggen en te analyseren over de EPA. De percentages en perioden waarin de duty free-quota free moeten zijn geïmplementeerd etc., etc. Belangrijk is dat wij nu samen moeten gaan kijken welke richting wij zullen varen als wij Suriname tot grotere hoogte willen brengen. In de toekomst moeten wij ervoor waken dat er overeenkomsten worden gesloten voordat er nationaal consensus hierover is bereikt. De betrokkenheid van de gehele samenleving is vereist, vooral wanneer de overheid ons committeert aan dit soort, voor de burgers bindende en verregaande, besluiten. Voor de democratiebeleving van ons land is dit erg belangrijk. Een voorbeeld kunnen wij nemen aan Guyana, waar de gehele samenleving, vóór ondertekening, betrokken was bij het EPA-gebeuren.
